

Pamatnostādnes

PAMATNOSTĀDNES

par attieksmi pret saistītām sabiedrībām, tostarp
līdzdalību

EIOPA-BoS-25/522

Pieņemtas 2025. gada 26. novembrī

eiopa

European Insurance and
Occupational Pensions Authority

PAMATNOSTĀDNES PAR ATTIEKSMI PRET SAISTĪTĀM SABIEDRĪBĀM, TOSTARP LĪDZDALĪBU

IEVADS

1. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1094/2010¹ (EAAPI regula) 16. pantu EAAPI izdod šīs pamatnostādnes par attieksmi pret saistītām sabiedrībām, tostarp līdzdalību.
2. Pamatnostādnes attiecas uz Direktīvas 2009/138/EK² (direktīva "Maksābspēja II") 92. panta 1.a un 2. punktu un 111. panta 1. punkta m) apakšpunktu, kā arī uz Komisijas deleģētās regulas (ES) 2015/35³ (Komisijas deleģētā regula 2015/35) 68., 168. un 171. pantu.
3. Šīs pamatnostādnes ir adresētas uzraudzības iestādēm saskaņā ar direktīvu "Maksābspēja II".
4. Šo pamatnostādņu mērķis ir sniegt norādījumus par saistīto sabiedrību, tostarp līdzdalības, identificēšanu un attieksmi pret tām, lai nodrošinātu konsekventu pieeju visās dalībvalstīs.
5. Šajās pamatnostādnēs dalības sabiedrība ir sabiedrība, kas aprēķina savu maksābspējas stāvokli. Termins "saistītā sabiedrība" attiecas uz jebkuru minētās dalības sabiedrības saistīto sabiedrību, kā norādīts direktīvas "Maksābspēja II" 212. panta 1. punkta b) apakšpunktā.
6. Pamatnostādnēs ir izmantota holistiska pieeja. Vispirms tās apraksta dažādu veidu saistīto sabiedrību, tostarp līdzdalības, identificēšanu. Pēc tam tās nosaka režīmu, ko piemēro dažādiem saistīto sabiedrību veidiem, jo īpaši līdzdalībai finanšu iestādēs un kredītiestādēs un stratēģiskajai līdzdalībai.
7. Ja šīs pamatnostādnes attiecas uz saistītas sabiedrības vērtējumu vai vērtību, būtu jāatsaucas uz Komisijas deleģētās regulas 2015/35 13. pantu.
8. Pamatnostādnes attiecas uz režīmu, ko piemēro saistītajām sabiedrībām, tostarp individuālai līdzdalībai. Vairumā gadījumu saistītās sabiedrības identificēšana būs vienāda gan dalības sabiedrības kā atsevišķas vienības ziņā, gan grupas vajadzībām. Tomēr dažās situācijās būs atšķirības: saistītās sabiedrības darījumdarbība var būt tāda, ka uz dalības sabiedrību un saistīto sabiedrību neattiecas grupas uzraudzība saskaņā ar direktīvas "Maksābspēja II" 213. pantu. Turklāt var būt gadījumi, kad vairākām grupas vienībām ir balsstiesības vai kapitāls uzņēmumā, kas kopā veido 20 % vai vairāk no uzņēmuma balsstiesībām vai kapitāla. Līdz ar to šāda sabiedrība tiktu identificēta kā saistītā sabiedrība grupas līmenī. Tomēr, ja katras atsevišķas vienības līdzdalība grupā ir mazāka par 20 %, neviena no minētajām vienībām grupā atsevišķas vienības līmenī sabiedrību neidentificētu kā saistīto sabiedrību.
9. Ja šajās pamatnostādnēs termini nav definēti, tiem ir tāda nozīme, kāda definēta ievadā minētajos tiesību aktos.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1094/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Apmērošanas un aroda pensiju iestādi), groza lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas lēmumu 2009/79/EK (OV L 331, 15.12.2010., 48.–83. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārāpmērošanas jomā (Maksābspēja II) (OV L 335, 17.12.2009., 1.–155. lpp.).

³ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2015/35 (2014. gada 10. oktobris), ar ko papildina Direktīvu 2009/138/EK (OV L 12, 17.1.2015., 1.–797. lpp.).

10. Šīs pamatnostādnes piemēro no 2027. gada 30. janvāra, un ar tām atceļ un aizstāj Pamatnostādnes par rīcību attiecībā pret saistītām sabiedrībām, tostarp līdzdalību (EIOPA-BoS-14-170).

1. PAMATNOSTĀDNE. IDENTIFICĒŠANA

11. Dalības sabiedrībām būtu jāidentificē savas saistītās sabiedrības un līdzdalības, veicot novērtējumu no sava kā atsevišķas vienības skatpunkta.
12. Identificējot saistīto sabiedrību uz akciju tiešo īpašumtiesību vai kontroles pamata, dalības sabiedrībām būtu jānosaka:

- a) to turējumā esošo balsstiesību īpatsvars procentos no sabiedrības balsstiesībām;
- b) to turējumā esošā visu veidu akciju kapitāla, ko emitējusi sabiedrība, īpatsvars procentos minētās sabiedrības emitēto akciju kapitālā – neatkarīgi no balsstiesībām.

Ja atbilstoši a) vai b) apakšpunktam noteiktais turējums ir 20 % vai vairāk, dalības sabiedrībām savs ieguldījums sabiedrībā būtu jāuzskata par līdzdalību.

Ja līdzdalība ir apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrībā, uz kuru attiecas direktīva "Maksābspēja II", novērtējumi saskaņā ar a) apakšpunktu parasti attieksies uz iemaksāto parasto akciju kapitālu, kas minēts Komisijas deleģētās regulas 2015/35 69. panta a) punkta i) apakšpunktā, un saskaņā ar b) apakšpunktu – uz iemaksāto parasto akciju kapitālu un iemaksātajām priekšrocību akcijām, kas minētas Komisijas deleģētās regulas 2015/35 69. panta a) punkta v) apakšpunktā.

13. Dalības sabiedrībām būtu jānodrošina, ka tās spēj noteikt saistīto sabiedrību pamatkapitāla izmaiņu ietekmi uz iepriekšējā punktā aprakstīto novērtējumu katru reizi, kad dalības sabiedrība aprēķina savu maksābspējas kapitāla prasību saskaņā ar direktīvas "Maksābspēja II" 102. pantu.
14. Identificējot saistīto sabiedrību saskaņā ar direktīvas "Maksābspēja II" 212. panta 2. punktu uz tāda pamata, ka dalības sabiedrībai var būt dominējoša vai būtiska ietekme citā sabiedrībā, uzraudzības iestādēm būtu jāņem vērā faktori, kas izklāstīti direktīvas "Maksābspēja II" 212. panta 4. punktā un sīkāk precizēti regulatīvajos tehniskajos standartos, kas minēti direktīvas "Maksābspēja II" 212. panta 5. punktā.

2. PAMATNOSTĀDNE. LĪDZDALĪBAS NOTEIKŠANA FINANŠU IESTĀDĒS UN KREDĪTIESTĀDĒS

15. Dalības sabiedrībām saistītā sabiedrība būtu jāuzskata par finanšu iestādi vai kredītiestādi, ja tā ir iestāde, kas minēta direktīvas "Maksābspēja II" 92. panta 2. punktā. Šie apraksti attiecas uz jebkuru iestādi, kas veic funkcijas vai uzņēmējdarbību, kura aprakstīta saskaņā ar minēto pantu, neatkarīgi no tā, ka uz iestādi nevar attiecināt minētajā pantā norādītos tiesību aktus.
16. Dalības sabiedrībām būtu jānodrošina, ka jebkādai līdzdalībai finanšu iestādē vai kredītiestādē, kurā balsstiesības vai kapitāls tiek turēts netieši, piemēro tādus pašus noteikumus kā līdzdalībai finanšu iestādē vai kredītiestādē, kurā balsstiesības vai kapitāls tiek turēts tieši.

3. PAMATNOSTĀDNE. STRATĒGISKĀS LĪDZDALĪBAS NOTEIKŠANA

17. Dalības sabiedrībām stratēģiskā līdzdalība saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35

171. pantu būtu jānosaka šādi:

- a) dalības sabiedrībām, kuras savas maksātspējas kapitāla prasības aprēķinam izmanto standarta formulu, būtu jānosaka stratēģiskās līdzdalības neatkarīgi no tā, vai to līdzdalība ir apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrībā, finanšu iestādē vai kredītiestādē vai jebkurā citā saistītā sabiedrībā;
- b) dalības sabiedrībām, kuras savas maksātspējas kapitāla prasības aprēķinam izmanto iekšējo modeli, stratēģiskās līdzdalības finanšu iestādēs un kredītiestādēs jāidentificē tikai nolūkā novērtēt to, vai ir piemērojams Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta 3. punkts.

18. Lai pierādītu savu atbilstību Komisijas deleģētās regulas 2015/35 171. panta prasībām, dalības sabiedrībām līdzdalība nebūtu jādala dažādās daļās, uzskatot dažas daļas par stratēģiskām, bet citas ne. Ja konkrēta līdzdalība ir noteikta kā stratēģiska:

- a) un ir līdzdalība finanšu iestādē vai kredītiestādē, visi ieguldījumi tās pašu kapitālā ir stratēģiski;
- b) un ir citās saistītās sabiedrībās, visi pašu kapitāla ieguldījumi līdzdalībā ir stratēģiski.

19. Saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 171. panta a) punktu dalības sabiedrībām gan ar kvalitatīvu, gan kvantitatīvu novērtējumu būtu jāspēj pierādīt, ka pašu kapitāla ieguldījuma vērtība, visticamāk, būs būtiski mazāk svārstīga. Lai veiktu novērtējumu, dalības sabiedrībām būtu jānodrošina, ka:

- a) laika gaitā gan līdzdalībai, gan citiem kapitāla vērtspapīriem, kas izvēlēti par salīdzinājuma pamatu, piemēro konsekventus un atbilstīgus vērtējumus;
- b) tie izvērtē to, kā ietekme var mainīt līdzdalības vērtību.

20. Pierādot, ka ieguldījuma raksturs ir stratēģisks, saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 171. panta b) punkta i)–iii) apakšpunktu dalības sabiedrībām būtu:

- a) jānorāda laikposms, kurā paredzēts piemērot līdzdalības turēšanas stratēģiju;
- b) jāapsver tirgus apstākļu ietekme uz galvenajām politikas jomām;
- c) jāidentificē visi būtiskie faktori, kuri ietekmē vai ierobežo dalības sabiedrības spēju saglabāt savu stratēģiju, un tas, kā tos varētu mazināt vai kā tie tiktu mazināti.

21. Pierādot ilgstošas saiknes esamību saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 171. panta b) punkta iv) apakšpunktu, iesaistītajām sabiedrībām būtu jāņem vērā šādi kritēriji:

- a) tas, vai starp abām sabiedrībām laika gaitā pastāv stabilas attiecības;
- b) tas, vai šīs stabilās attiecības rada ciešu ekonomisko saikni un risku un ieguvumu sadali starp sabiedrībām vai savstarpēju pakļautību riskiem;
- c) attiecību veids starp abām sabiedrībām, kas var ietvert īpašumtiesības, kopīgus produktus vai izplatīšanas kanālus, kombinēto pārdošanu, kopuzņēmumu izveidi vai citas ilgtermiņa darbības vai finanšu saiknes.

22. Saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 171. panta b) punkta v) apakšpunktu dalības sabiedrībai, kura ir daļa no grupas, par galvenajām politikām, kas virza vai ierobežo grupas darbības, būtu jāuzskata politikas, kuras definējusi galējā mātessabiedrība vai, ja tās atšķiras, sabiedrība, kura nosaka galvenās politikas visai grupai kopumā.
23. Dalības sabiedrībām būtu jādokumentē savi apsvērumi par jautājumiem, kas izklāstīti Komisijas deleģētās regulas 2015/35 171. pantā un 18.–22. punktā, tostarp visi citi būtiskie faktori, kopā ar attiecīgajiem pamatojošajiem materiāliem.

4. PAMATNOSTĀDNE. APRĒĶINU TVĒRUMS ATTIECĪBĀ UZ KOMISIJAS DELEĢĒTĀS REGULAS (ES) 2015/35 68. PANTU

24. Nosakot līdzdalības vērtību finanšu iestādēs un kredītiestādēs Komisijas deleģētās regulas 2015/35⁴ 68. panta vajadzībām, dalības sabiedrībām būtu jāietver līdzdalība pašu kapitālā un jebkuri citi pašu kapitāla posteņi neatkarīgi no tā, vai tie tiek turēti tieši vai netieši.
25. Dalības sabiedrībām būtu jāpiemēro šādas pieejas:
- a) attiecībā uz tiešo līdzdalību – Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta vajadzībām būtu jāizmanto tāda līdzdalības finanšu iestādēs un kredītiestādēs vērtība, ko dalības sabiedrība noteikusi saskaņā ar direktīvas "Maksāspēja II" vērtēšanas principiem;
 - b) līdzdalība finanšu iestādēs un kredītiestādēs, kas tiek turēta netieši ar citu līdzdalību finanšu iestādē vai kredītiestādē, saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. pantu nebūtu jāņem vērā, jo tās vērtībai jau vajadzētu būt iekļautai tieši turētas līdzdalības finanšu iestādē vai kredītiestādē vērtībā saskaņā ar a) apakšpunktu;
 - c) atskaitījumam par netieši turētu līdzdalību finanšu iestādē vai kredītiestādē būtu jārodas tikai tad, ja saistītās sabiedrības starp dalības sabiedrību un finanšu un kredīta līdzdalību nav finanšu un kredīta līdzdalība;
 - d) attiecībā uz citu netiešo līdzdalību finanšu iestādē vai kredītiestādē līdzdalības vērtība, ko noteikusi saistītā sabiedrība saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 13. pantu, būtu jāizmanto Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta vajadzībām;
 - e) Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta vajadzībām izmantotajām vērtībām būtu jāatspoguļo dalības sabiedrības tieši un netieši turētās proporcionālās īpašumtiesības uz līdzdalību finanšu iestādē vai kredītiestādē.
26. Aprēķinot 10 % no posteņiem, kas iekļauti Komisijas deleģētās regulas 2015/35 69. panta a) punkta i), ii), iv) un vi) apakšpunktā, Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta vajadzībām iesaistītajām sabiedrībām būtu jāizmanto pamata pašu kapitāla posteņu summa pirms jebkādiem atskaitījumiem saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. pantu attiecībā uz līdzdalību finanšu iestādēs un kredītiestādēs.

⁴ Tas ietver visas līdzdalības, kas noteiktas direktīvas "Maksāspēja II" 92. panta 2. punktā.

5. PAMATNOSTĀDNE. ATSKAITĪJUMI ATTIECĪBĀ UZ LĪDZDALĪBU FINANŠU IESTĀDĒS UN KREDĪTIESTĀDĒS

27. Ja atskaitījumus saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta 1. un 2. punktu nevar veikt no atbilstošā līmeņa, kā noteikts Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta 5. punktā, sabiedrībām būtu jāpieņem šādas pieejas:

- a) ja atskaitāmie posteņi nav klasificēti līmeņos, kas noteikti Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta 5. punktā, visi atskaitījumi būtu jāveic no Komisijas deleģētās regulas 2015/35 69. panta a) punkta i), ii), iv) un vi) apakšpunktā iekļauto posteņu summas;
- b) ja atskaitījuma summa pārsniedz summu, no kuras tā jāatskaita saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta 5. punktu, pārsniegums būtu jāatskaita šādi:
 - i) līdzdalību pirmā līmeņa papildu kapitāla instrumentos, kas pārsniedz posteņus, kuri iekļauti Komisijas deleģētās regulas 2015/35 69. panta a) punkta iii), v) apakšpunktā un b) punktā, atskaita no posteņiem, kas iekļauti Komisijas deleģētās regulas 2015/35 69. panta a) punkta i), ii), iv) un vi) apakšpunktā;
 - ii) līdzdalību otrā līmeņa kapitāla instrumentos, kas pārsniedz pamata pašu kapitālu, kurš iekļauts Komisijas deleģētās regulas 2015/35 72. pantā, vispirms atskaita no posteņiem, kas iekļauti Komisijas deleģētās regulas 2015/35 69. panta a) punkta iii), v) apakšpunktā un b) punktā, un pēc tam no posteņiem, kas iekļauti Komisijas deleģētās regulas 2015/35 69. panta a) punkta i), ii), iv) un vi) apakšpunktā, līdz atskaitījums ir veikts pilnībā;
- c) neatkarīgi no a) un b) apakšpunktā noteiktā uzraudzības iestādes var atļaut dalības sabiedrībai neatskaitīt tās līdzdalības vērtību kredītiestādē vai finanšu iestādē, ja ir izpildīti direktīvas "Maksāspēja II" 92. panta 1.a punkta nosacījumi.

6. PAMATNOSTĀDNE. KOREKCIJAS SAISTĪBĀ AR ATSKAITĪJUMIEM PAR NETIEŠI TURĒTU LĪDZDALĪBU FINANŠU IESTĀDĒS UN KREDĪTIESTĀDĒS

28. Ja saskaņā ar Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. pantu ir pilnībā vai daļēji jāatskaita netieši turētas līdzdalības finanšu iestādē vai kredītiestādē vērtība, dalības sabiedrībām vienīgi maksāspējas kapitāla prasības aprēķināšanas nolūkā:

- a) par minētā atskaitījuma summu būtu jāsamazina tās tieši turētās saistītās sabiedrības vērtību, kura ir tās dalības sabiedrības aktīvs, ar kuras starpniecību netieši tiek turēta līdzdalība finanšu iestādē vai kredītiestādē;
- b) attiecībā uz a) apakšpunktā aprakstīto korekciju būtu jāievēro pieeja, kas izklāstīta Komisijas deleģētās regulas 2015/35 68. panta 5. punktā un 5. pamatnostādnē;
- c) neatkarīgi no a) un b) apakšpunkta uzraudzības iestādes var atļaut dalības sabiedrībai neatskaitīt tās līdzdalības vērtību kredītiestādē vai finanšu iestādē, ja ir izpildīti direktīvas "Maksāspēja II" 92. panta 1.a punkta nosacījumi.

ATBILSTĪBA UN ZIŅOŠANAS NOTEIKUMI

29. Šajā dokumentā ir ietvertas pamatnostādnes, kas izdotas saskaņā ar EAAPĪ regulas 16. pantu. Saskaņā ar EAAPĪ regulas 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm ir jādara viss iespējamais, lai ievērotu pamatnostādnes un ieteikumus.
30. Kompetentajām iestādēm, kas ievēro vai plāno ievērot šīs pamatnostādnes, tās būtu pienācīgi jāiekļauj savā regulatīvajā vai uzraudzības sistēmā.
31. Divu mēnešu laikā pēc tulkoto versiju izdošanas kompetentajām iestādēm jāinformē EAAPĪ par to, vai tās ievēro vai plāno ievērot šīs pamatnostādnes, norādot neievērošanas iemeslus.
32. Ja līdz šim termiņam atbilde netiks saņemta, kompetentās iestādes tiks uzskatītas par neatbilstīgām ziņošanas prasībām un par tām tiks šādi ziņots.

NOBEIGUMA NOTEIKUMS PAR PĀRSKATĪŠANU

33. EAAPĪ pārskatīs šīs pamatnostādnes.